

KJE NAJTI SREČO?

SKRIVNOST SREČNEGA ŽIVLJENJA
PO SV. TOMAŽU AKVINSKEM

MATT FRADD

KJE NAJTI SREČO?

SKRIVNOST SREČNEGA ŽIVLJENJA
PO SV. TOMAŽU AKVINSKEM

MATT FRADD

KAZALO

PREDGOVOR	7
PRVI DEL: NAŠ PRAVI CILJ	11
1. Bog, veselje in vse drugo	13
2. Spoznajmo svetega Tomaža Akvinskega	27
3. Akvinski o Bogu in sreči	39
DRUGI DEL: KAJ NAS NE OSREČUJE?	49
4. Ali me lahko osreči greh?	51
5. Ali nas lahko osrečijo telesni užitki?	67
6. Ali nas lahko osrečijo duhovni užitki?	81
TRETJI DEL: KAJ NAS OSREČUJE	95
7. Razumne »moralne mišice«	97
8. Zmernost s pogumom	109
9. Vera, upanje in ljubezen	119
ČETRTEI DEL: TEMELJI NAŠE SREČE	131
10. Obvladovanje strasti	133
11. Kaj storiti, ko se v življenju pojavi trpljenje?	143
12. Kako nam očitki vesti kradejo srečo	155
ZAKLJUČEK: DO SREČE S POMOČJO AKVINSKEGA	169

PREDGOVOR

Kaj ima srednjeveška filozofija skupnega z iskanjem sreče?

To vprašanje je popolnoma na mestu. Izraz *filozofija*, ki v grščini pomeni 'ljubezen do modrosti', je postal skozi zgodovino sinonim za akademsko znanost, ki se zdi oddaljena od vprašanj in izkušenj običajnih ljudi – izraz *srednjeveška* pa še toliko bolj.

V tem prepričanju jih žal pogosto utrjujemo tudi tomisti, ki razvijamo nauk svetega Tomaža Akvinskega, ker nam pri tem ne uspe vedno posredovati njegovega strastnega iskanja resnice in utemeljenosti na Svetem pismu. Pogosto podajamo le njegove suhoparne latinske izreke, zanemarjamo pa vidike, ki bi lahko pritegnili študente in ljubitelje filozofije.

Posredovanje strasti, s katero je Akvinski izražal svoje misli, zahteva genialnost. Eden takšnih genijev je bil Chesterton. Njegov kratki življenjepis o Akvinskem, *Molčėči vol (The Dumb Ox)*, je navdušil velikega filozofa Etienna Gilsona, pa tudi navdal s sveto nevoščljivostjo. Chestertonu je namreč uspelo to, kar se je takratnim učenjakom zdelo nemogoče ali vsaj nedostojanstveno: srednjeveško filozofijo je naredil enako privlačno in zabavno, kot je bilo branje jutranjih časopisov. Gilson je Chestertonovega *Molčėčega vola* razglasil za dotlej najboljšo predstavitev svetega Tomaža Akvinskega in dodal:

»Chesterton je s svojo duhovito predstavitevijo osramotil zadrgrnjene 'strokovnjake', ki Akvinskega preučujejo že dvajset ali trideset let in so o tem izdali več knjig.«

Drugi takšen genij pa je Matt Fradd. Ta se je pred nekaj leti lotil na videz donkihotske misije s podkastom o brezčasni filozofiji, ki ga je hudomušno imenoval *Pivce z Akvincem (Pints with Aquinas)*. Prepričan sem, da so nad njim vihali nos mnogi filozofi, ki menijo, da razprave o Akvinskem sodijo na akademske forume, in ne na splet.

Kaj koristnega in praktičnega lahko o angelskem učitelju izvedo poslušalci v nekajminutnem podkastu? Marsikaj – na primer to, kaj človeka osrečuje. Tega se je pred Mattom Fraddom zavedal že Josef Pieper, ki je napisal *Srečo in kontemplacijo*, pred obema pa Chesterton.

Matt je v svojem podkastu – še bolj pa v tej knjigi – dokazal, da Akvinski še zdaleč ni bil neki odtujeni knjižni molj, ki se je ukvarjal z neživljenjskimi in abstraktnimi vprašanji. Tomaž je bil filozof v času, ko je beseda še imela veljavo. Bil je enako strasten filozof kot Platon, Boetij, Pascal in Kierkegaard, ki jim nihče ne more očitati suhoparnosti in dolgočasnosti. Tako kot sveti Tomaž so bili pustolovci z visokimi cilji.

Njegove filozofije niso motivirali neživljenjski koncepti, ampak hrepenenje po sreči. To hrepenenje si je sredi trinajstega stoletja delil z vsakim pariškim kovačem, hlevarjem in šiviljo, zdaj pa si ga deli z vsakim od nas.

Skrivnost uspeha Fraddovega podkasta je bila v tem, da je ohranil tisto, na kar so mnogi profesorji pozabili – navdušenje nad branjem Akvinskega, ki ga je znal posredovati privlačno in vsem razumljivo.

Bralci te knjige bodo najbrž prijetno presenečeni, da je zasnovana na iskanju sreče, česar običajno ne povezujejo z Akvinskim in krščanstvom. Že to nakazuje, koliko smo se oddaljili od svojih korenin in srednjeveških privezov.

V našem »poreformacijskem« razmišljanju temelji moralni nauk na postavi in zapovedih. Za Akvinskega – tako kot za Jezusa in svetega Pavla – pa temelji na ljubezni in krepostih. Seveda v krščanskem življenju potrebujemo tudi postavo in zapovedi, vendar jih moramo razumeti v kontekstu iskanja sreče. Bog, ki nas je ustvaril, želi, da bi bili srečni – ne šele v neki nejasni in daljni prihodnosti, ampak že zdaj. Njegove zapovedi pa so smerokazi k sreči. Bog nam nikoli ne zapoveduje nečesa, česar nam ne bi pomagal doseči.

Zdaj marsikdo enači srečo z užitkom, čeprav ima izkušnjo, da ga pretirano uživanje ne osrečuje, ampak prazni in utruja. Komur je uživanje končni cilj vsega, ga to na koncu uničuje.

Med drugo svetovno vojno je moj oče služil kot pomočnik generala Douglasa MacArthurja. Ta veliki poveljnik mu je nekoč povedal, da so med osvobajanjem Filipinov od vročine izsušeni ameriški vojaki hoteli

Kje najti srečo?

pogasiti svojo žejo z morsko vodo, kar so jim morali na silo preprečiti. Slana voda, v kateri so videli olajšanje in rešitev, jih ne bi odžejala, ampak povzročila bolečo smrt. Zdaj je nešteto ljudi podobnih tem vojakom. Srečo iščejo v praznih užitkih, ki jih ne morejo osrečiti.

Ta knjiga pa nam ponuja pot k pristni sreči. Med branjem sem občutil veselje, ki je sad kreposti in darovanske ljubezni.

To je edina modrost, ki je vredna ljubezni.

Scott Hahn

1.

BOG, VESOLJE IN VSE DRUGO

Pri dvanajstih letih sem se pogosto družil s sošolko, ki jo bom poimenoval Jane. Skupaj sva premišljevala in razpravljala o »globokih« življenjskih vprašanjih. Ko sva nekega dne med rolkanjem počivala ob cesti, mi je začela pripovedovati o svojih težavah, ki jih ni bilo malo. Nato pa me je presenetila z vprašanjem, na katero ji nisem znal odgovoriti:

»Matt, povej mi, kakšen smisel ima življenje?«

Ker sem se takrat ukvarjal samo z vprašanjem, kako med rolkanjem ne pasti in se pred njo osmešiti, nisem imel pojma, kaj naj rečem.

Ona pa je vztrajala: »Povej mi vsaj en razlog, zaradi katerega se splača živeti.«

Čeprav me je sošolkino vprašanje presenetilo, mi še na kraj pameti ni padlo, da bi utegnila razmišljati o samomoru. Mislil sem, da le iskreno išče odgovor na osnovno bivanjsko vprašanje, ki si ga marsikdo sploh ne zastavlja.

Verskega odgovora ji nisem mogel dati, ker takrat še nisem poznal Boga. Nisem bil ateist, ampak agnostik, prepričan, da so si ljudje Boga in večno življenje izmislili iz strahu pred smrtjo, ločitvijo od najdražjih in življenjskim nesmisлом. V tem je bila težava. Če življenje nima smisla, kaj naj bi odgovoril Jane, ki me je spraševala po njem?

Rekel sem: »Zato, ker je življenje ... čudovito!«

Začudeno me je pogledala. Svoj odgovor sem poskušal obrazložiti: »Naslednje leto bova začela hoditi v srednjo šolo in bo ... čudovito.«

»Morda res. Kaj pa potem?«

»Po končani srednji šoli bova šla na univerzo, potem pa v službo. Če se bova še imela rada, se bova poročila, imela otroke, in to bo ... čudovito.«

»Česa ne poveš? In potem?«

Zavzdihnil sem in se vdal.

»No ... potem bova najbrž umrla, tako kot so še vsi.«

Pomenljivo me je pogledala, kot bi hotela reči: »Ali zdaj razumeš, kaj me muči?«

Moral sem ji dati prav. Če se s smrtjo res vse konča, potem to življenje nima smisla, še posebej, kadar je polno težav in trpljenja.

ISKANJE SREČE

Blaise Pascal je razlikoval tri vrste ljudi. Prvi so pripadali tisti, ki so Boga iskali in ga našli, drugi tisti, ki Boga še iščejo in ga bodo našli, tretji pa tisti, ki Boga ne iščejo in ga tudi ne bodo našli. Prve je označil za modre in srečne, ker so Boga iskali in našli, druge za modre in nesrečne, ker Boga iščejo, a ga še niso našli, o tretjih pa je rekel: »Nimam besed, s katerimi bi opisal tako nespametna bitja.«¹

Ob tem se porajata dve vprašanji: Ali človek sploh lahko živi pošteno in srečno brez Boga? Ali je naivno verjeti, da si lahko v tem življenju srečen, četudi nisi veren?

Ker sem nekoč sam pripadal tretji skupini, cenim Pascalovo prizadevanje, da bi jih razumsko prepričal. Take je povabil, naj se – preden se zadovoljijo s svojim neiskanjem – zamislijo nad sledečim:

»Na vseh straneh vidim samo neskončnost, ki me obdaja kot atom ali kot senca minljivega trenutka. Vem le, da moram kmalu umreti, najmanj pa vem o tej smrti, ki se ji ne morem izogniti. Moj zaključek iz vsega tega je, da moram preživeti dneve brez misli, da bi iskal, kaj se mi bo zgodilo. Brez strahu ali predvidevanja se bom šel soočiti s tem pomembnim dogodkom in dovolim, da

1 Pascal, *Misli*, §194

me mlahavega odnesejo v smrt, v negotovosti o svojem prihodnjem stanju za vso večnost.«²

Ameriški pevec Bobby McFerrin je v svoji uspešnici *Don't Worry, Be Happy* iz leta 1988 med drugim dejal: »V življenju imamo težave, če pa te skrbi, jih podvojiš. Ne skrbi, ampak se veseli!« Poslušalce je povabil, naj življenjskih težav ne povečujejo z zaskrbljenostjo.

Tretja skupina ljudi bi Pascalu verjetno odgovorila: »Živimo samo enkrat, zato moramo to življenje čim bolje izkoristiti, uživati in se veseliti, preden se izteče.«

Mnogim se zdi iskanje sreče kot neuspešno lovljenje obzorja, ki je – ne glede na to, kako dolgo in hitro tečemo proti njemu – od nas vedno enako oddaljeno.

Sreča namreč ni kakor druge dobrine, ki jih lahko kopičimo na zalogo in uporabimo, kadar jih potrebujemo – kot denar na bančnem računu, ki ga lahko kadar koli dvignemo in z njim plačujemo, ali kot izobrazba, ki jo pridobimo s študijem in nato vse življenje uporabljamo pri delu. Po srečo ne moremo iti na banko, univerzo ali v knjižnico in je nekaj odnesti domov.

Ameriški politik William Bennett je srečo posrečeno primerjal z mačko: »Sreča je kakor mačka, ki noče priti k nam, kadar jo kličemo, in pobegne, kadar jo hočemo vzeti v naročje. Če pa se namesto z njo ukvarjamo s

2 Pascal, *Misli*, §130.

10.

OBVLADOVANJE STRASTI

Doslej smo ugotovili, da je naša sreča predvsem sad krepostnega življenja v skladu z Božjim načrtom. Poleg tega pa vsak dan doživljamo tudi srečo, ki jo sprožajo veseli in nepričakovani dogodki – ko nam na primer po prihodu domov otroci stečejo v objem, ob pogledu na sliko dragega preminulega človeka ali ko v vzratnem ogledalu zagledamo utripajoče modre luči, ki nam signalizirajo, naj se ustavimo (malo za šalo!). Tu so na delu naša čustva (ki jih imenujemo tudi strasti) in Akvinski pravi, da se v življenju srečujemo zlasti s štirimi glavnimi: veseljem, žalostjo, upanjem in strahom.

Ker pa so čustva zapletena, bi v nadaljevanju z vami rad delil razgovor, ki sem ga opravil z duhovnikom – ime mu je Gregory Pine – in mi je pomagal bolje razumeti delovanje čustev in njihovo vlogo v našem doživljanju sreče na tem svetu.

Matt: Pri tem, kako ljudje razmišljajo o čustvih, opazam dve skrajnosti. Na eni strani je stoicizem, ki vidi v čustvih nekaj slabega, čemur se je treba vedno izogibati in jih potlačiti. Na drugem koncu spektra pa imate ljudi,

ki se popolnoma predajajo svojim čustvom in živijo po načelu »Izogibaj se bolečinam in išči užitke«. Nekje na sredini pa imamo Akvinskega, se strinjate?

Oče Pine: Sveti Tomaž nikjer ne pravi, da se je treba čustvom izogibati ali jih tlačiti. Prav tako ne trdi, da se moramo odpovedati vsem užitkom in se mrtviti z železno voljo, češ »čeprav si lačen, si zategni pas in se posti, dokler ne boš svetejši«. Poudarja, da so strasti le vzgibi naših čutnih želja. Na tem svetu je veliko koristnih in prijetnih stvari, vključno s hrano in pijačo, ki podpirata naše telesno življenje, spolnimi odnosi, ki utrjujejo zakonsko ljubezen in omogočajo rojevanje otrok, in še marsikaj drugega, na primer glasba, igra in liturgija. Te stvari nas pritegnejo čutno in v nas vzbujajo težnje in želje.

Ljudje nismo ustvarjeni samo zato, da bi uživali hrano, se telesno razvijali in razmnoževali tako kot živali, ki imajo samo čutno zaznavo in živijo po nagonih. Obdarjeni smo z razumom in voljo, ki sta najpomembnejši človeški lastnosti. Za svetega Tomaža so strasti bistveni sestavni del našega življenja. Moramo pa jih brzdati in usmerjati z razumom, voljo in srcem v luči Božje postave.

Kadar so naše strasti urejene in pod nadzorom, lahko predmete svojih želja uživamo v polnosti, ker si želimo to, kar je dobro, na pravi način in v pravi meri. S krepostnim življenjem lahko strasti, ki so po naravi silovite, nadzorujemo, pravilno usmerjamo, prečiščujemo in utrjujemo.

Matt: Strasti so torej kakor ogenj, ki je koristen, dokler je na svojem pravem mestu, v kaminu, in pod nadzorom. Če pa ni, lahko prestopi svoje meje, vname preprogo v sobi in zažge celo hišo.

Oče Pine: Popolnoma se strinjam. Ko smo nekoč doma zakurili ogenj v kaminu, smo zaslišali nenavadno praskanje, ki je prihajalo iz dimnika nad njim. Takoj nato je sobo zajel dim iz kamina. Začeli smo kašljati in odpirati okna. Ko se je dim razkadil, smo pred kaminom zagledali drobne sledove veвериčinih nog, nato pa še njo, ko je prestrašeno begala sem ter tja in iskala izhod. K sreči ogenj ni zajel njenega košatega repa, drugače bi ga lahko prenesla na naše zavese, tako pa je bil samo sajast in se je vse srečno izšlo. Da, goreča preproga je nekaj, česar si ne želimo.

Matt: Torej so strasti dobre, dokler jih nadzoruje razum, in slabe, kadar jih ne.

Oče Pine: Da, strasti so dobre, dokler se ne spremeni v veveriice z gorečimi repi.

Matt: Obstajajo štiri glavna čustva: veselje, žalost, upanje in strah. Razčleniva jih.

Oče Pine: Sveti Tomaž pravi, da vedno izberemo le tisto, kar se nam zdi dobro, ker nas to edino motivira. Ko opisuje dobro, pojasni: »Kot dobre označujemo tiste stvari, ki si jih želimo.« Da bi nekaj veljalo za dobro, mora torej biti zaželeno.

Na vprašanje, kaj je dobro, obstajata dva osnovna odgovora. Prvi je ljubezen, ki jo vsi prepoznamo kot nekaj zaželenega, kar v nas poraja zadovoljstvo. Gre za spontano prepoznavanje nečesa zunaj nas. Njeno nasprotje je sovraštvo, ki ga prav tako spontano prepoznamo kot nekaj neprijetnega, proti nam uperjenega in nevarnega.

Iz teh dveh osnovnih odzivov izhajajo vsi drugi. Kar se tiče ljubezni ... ko opazimo nekaj, kar se nam zdi prijetno in privlačno, si to zaželimo. Ko to zaželeno stvar dobimo, se v nas naseli občutek, ki ga sveti Tomaž latinško imenuje *delectatio*, kar pomeni 'užitek v duhovnem smislu' oziroma 'veselje', (lat. *gaudium*).

Matt: Veselje torej občutimo, ko neko dobro imamo. Kaj pa, če je to dobro nekje daleč?

Oče Pine: Kadar je to, kar prepoznavamo kot dobro, težko dosegljivo, a vredno napora, se v nas rodi upanje, da ga bomo dobili, pravi Akvinski. Tu ne gre za upanje kot Božjo krepost, čeprav med krepostnim in strastnim upanjem obstaja globoka povezava. Predmet takega upanja je neko zunanje dobro, ki ga še nimam in si ga želim. Čeprav je težko dosegljivo, sem pripravljen nabrati moralno moč, potrebno, da pridem do tega. Hrepenenje po dobrem, do katerega se želim dokopati, je tako močno, da sem za to pripravljen prestati preizkušnje in težave. To je najosnovnejša od »vzkipljivih« strasti.

Druga stran tega je strah. Strah v vsem vidi zlo, ki si ga predstavlja kot strašno pošast, pred katero se ni mogoče

73. vprašanje omenja klevetanje. Kot vidite, pravzaprav ne gre za vprašanje, ampak za povzetek vprašanj, ki jih Akvinski obravnava na to temo.

Obrekovanje je uničevanje ugleda nekoga z razglašanjem njegovih napak ali grehov. Obrekovalci ga običajno upravičujejo takole: »Vse, kar sem o njem povedal, je čista resnica! Čemu me torej grdo gledate?« Čeprav se obrekovanje razlikuje od klevetanja oziroma širjenja laži, je enako škodljivo in grešno. Razliko med obema izrazoma si lahko zapomnimo po črki R v obrekovanju, ki se nanaša na resnico, in črki L v klevetanju, ki se nanaša na laž. Oboje z namenom škoditi ugledu ljudi.

Širiti o nekom neresnice ali resnice, ki se ne tičejo drugih, je torej enako vredno obsodbe, ker oboje uničuje ugled dotičnih.

Pri tem vprašanju Akvinski našteje štiri člene, ki so v resnici vprašanja, povezana z obrekovanjem:

- (1) Kaj je obrekovanje?
- (2) Ali je to smrtni greh?
- (3) Primerjava z drugimi grehi;
- (4) Ali je greh, če poslušamo obrekovanje?

SUMA V PRAKSI

Preden si enega od teh členov podrobneje ogledamo, naj razložim njihovo naravo, da jih boste lažje brali. Vsak člen ima pet delov: vprašanje, ugovore, *Sed contra*, *respondeo* in, končno, odgovore Akvinskega na ugovore. Kot že rečeno, mi je všeč, da Tomaž na začetku predstavi najbolj tehtne ugovore na stališče, ki ga zagovarja. Ti so nekakšen predogled tega, kar bo pozneje ovrgel, a so koristna podlaga za njegovo razlago.

Začne s postavitvijo vprašanja, na katerega je vedno mogoče odgovoriti z da ali ne – na primer »Ali Bog obstaja?« To bi lahko primerjali s sodobnimi akademskimi debatami, kjer nekdo postavi in zagovarja neko tezo, drugi pa ji nasprotuje s svojo protitezo, dokler ne prideta do skupne ugotovitve. Že v Tomaževem času so ljudje verjeli, da lahko pridemo do resnice z dialektiko oziroma dialogom (česar smo zdaj še kako potrebni).

Živimo v tako imenovani »epistemološko-relativistični« družbi, kar pomeni, da vedno več ljudi zanika obstoj objektivne oziroma absolutne resnice, ki naj je ne bi bilo mogoče dokazati. Priznavajo le subjektivne oziroma relativne resnice (ki jih je lahko toliko, kolikor je ljudi, ker ima vsak svojo). V času svetega Tomaža pa ni bilo tako. Zato so srednjeveški učenjaki uporabljali debato kot obliko znanosti ali umetnosti. Če primerjate pristop Akvinskega v *Sumi* s katastrofalnimi »predsedniškimi

debatami«, ki smo jih imeli v ZDA v zadnjih letih, boste razumeli, kaj mislim.

Zdaj ne gre več za to, da bi se skupaj dokopali do resnice, ampak za to, kdo se bo zdel najpametnejši in kdo bo najbolj ponižan. Druga skrajnost pa so ljudje, ki pravijo: »Z vami se strinjamo samo s tem, da se v ničemer ne strinjamo, da nihče od nas nima popolnoma prav in da se nihče popolnoma ne moti. Imamo vsak svoje mnenje, ki smo ga dolžni enako spoštovati.« To je seveda neumno, ker niso vsa mnenja resnična (nekatera so popolnoma iz trte izvita).

Vprašanju, ali je obrekovanje smrtni greh, ki ga bomo kot primer vzeli iz drugega člena o obrekovanju, sledijo ugovori. Akvinski običajno predstavi vsaj tri ugovore na svoje stališče (v tem primeru: »Obrekovanje je lahko smrtni greh.«). Ugovori so naslednji: 1) obsojati bratovo hudobno vedenje je krepostno, krepost pa ne more biti smrtni greh; 2) Knjiga pregovorov pravi, da so vsi ljudje podvrženi obrekovanju, zato greh, ki ga vsi delajo, ne more biti smrtni, ampak mali; 3) sveti Avguštin je rekel, da je to le mali greh.

Med branjem ugovorov v *Sumi* se zlahka zmedete, ker nekateri od njih kasneje niso več podani. Mnogi od njih razkrivajo stališča, ki jih ljudje še vedno imajo, zato so enako pomembni, kot so bili v času Akvinskega. Če vas zmedejo, jih za zdaj kar preskočite in se osredotočite na argumente Akvinskega v naslednjem delu njegovega odgovora, ki se imenuje *Sed contra*, pomeni

pa 'nasprotno'. Tukaj Tomaž kratko predstavi kak avtoritativen argument ali neposreden odgovor cerkvenega nauka na ta ugovor. Včasih svoj odgovor podkrepí z navedki iz Svetega pisma, cerkvenih očetov ali svetnikov. Da nasprotniki ne bi imeli obrekovanja za mali greh, ker je samo »besedni«, navede svetega Pavla: »Nasprotno: apostol v Pismu Rimljanom 1,30 označi obrekljivce za Božje sovražnike.«

Tomaž pa se ne ustavi tukaj, ampak svoje stališče utemelji še z *respondeo* ('odgovarjam'). V tem primeru pravi: »Skrajno resen prestopek je črnitev dobrega imena, ki je od vseh minljivih stvari človeku najdragocenejša, saj mu izguba tega onemogoča opravljanje marsičesa dobrega.«

Akvinski nato zavrne več ugovorov z utemeljitvijo, da je razkrivanje grehov (na primer zločinov pobeglega kaznjenca) včasih upravičeno zaradi višjega dobrega (da bi ljudi posvarili pred njegovo nasilno naravo). Kadar napake drugih razkrijemo nenamerno, ker nam »uidejo z jezika«, je prej mali kot smrtni greh. Če pa jih razkrijemo namenoma – samo zato, da bi uničili njegov ugled in ga očrnili v očeh drugih – brez kakršnega koli višjega dobrega, je to dejanje resno in je lahko tudi smrtni greh.

Na koncu Akvinski ugovore povzame in jih enega za drugim zavrne. Prvič: razkrivanje napak drugih ni greh, ampak krepost, če je storjeno z dobrim namenom, da bi nekomu pomagali pri popolšanju. Kadar pa ima za namen samo škodovati ugledu nekoga, običajno iz škodoželjnosti, to dejanje ni krepostno in dobrodelno,

Matt Fradd

Kje najti srečo?

Skrivnost srečnega življenja po sv. Tomažu Akvinskem

Naslov izvirnika: How To Be Happy: Saint Thomas' Secret to a Good Life

© izvirnika: Matt Fradd, 2021

© za slovensko izdajo: Družina d. o. o., 2024

Prva izdaja

Prevod: Andrej Turk

Prevod odlomkov iz *Teološke sume*: dr. Ivo Kerže

Jezikovni pregled: Katja Cingerle

Grafična priprava: D-tisk

Oblikovanje naslovnice: Emily Demary

Slika na naslovnici: Krepostnost sv. Tomaža (fotografija Lawrence OP, Flickr)

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Za založbo: Tone Rode

Tiskano po naročilu

Tiskano v Sloveniji

Ljubljana 2024

ZALOŽBA
DRUŽINA

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

17.023.34:27

FRADD, Matt

Kje najti srečo? : skrivnost srečnega življenja po sv. Tomažu Akvinskem / Matt Fradd ; [prevod Andrej Turk ; prevod odlomkov iz Teološke sume Ivo Kerže]. - 1. izd. - Ljubljana : Družina, 2024

Prevod dela: How to be happy

ISBN 978-961-04-1087-4

COBISS.SI-ID 191261187